No. 19.

BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG den 14den April 1827.

OFFICIEEL GEDEELTE.

(*Besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, van den 9den april 1827 no. 26*).

IN NAAM DES KONINGS.

De Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie,

Overwegende dat de thans bestaande bepalingen op de saluten, welke van de forten en batterijen, op de reeden, en door de Koninklijke en Koloniale vaartuigen worden gedaan, te zeer zijn uitgebreid, en door het daarstellen eener gepaste wijziging in dezelve aan 's lands uitgaven te dezen opzigte almede eenige vermindering kan worden toegebragt;

Gezien de missive van den waarnemend Luitenant Gouverneur Generaal d. d. 7 october ll. no. 1268, met overlegging van het rapport van het militair departement d. d. 29 september ll. no. 53/9, en van het marine departement d. d. 30 september no. 360, in voldoening aan de missive van Hem Kommissaris Generaal d. d. 21 bevorens no. 14;

Gezien de voordragt door de militaire en marine departementen benevens der algemeene secretarie, gedaan bij hunne gezamenlijke missive d. d. 18 januari jl., ten gevolge der aanschrijving van dezen laatsten, in dato 23 october ll. no. 27;

Gelet op de consideratien en advies van den Luitenant Generaal, Luitenant Gouverneur Generaal, d. d. 29 januari ll. no. 165;

Nog gelet op de missive van het marine departement d. d. 4 dezer no. 927, ten gevolge der aanschrijving van 3 bevorens no. 21;

Heeft goedgevonden en verstaan, met intrekking van de op het stuk der salutschoten bestaande bepalingen, te arresteren, zoo als geschiedt bij deze, het navolgend.

REGLEMENT op de *Salutschoten.*

Art. 1. De geboortedag van Zijne Majesteit den Koning zal op de drie hoofdplaatsen van het eiland *Java*, alsmede aan de hoven van *Djocjokarta* en *Soerakarta*, en voorts te *Amboina*, *Makasser*, *Pontianak* en *Riouw*, worden gevierd, door het getal schoten, bepaald bij koninklijk besluit van 16 augustus 1815 no 80.

Art. 2. Voor het vertrek of de aankomst der hier natenoemen personen van of op eene der plaatsen bij art. 1 vermeld, alsmede van, of aan boord van een lands schip of vaartuig van oorlog, zich ter reede bevindende, dan wel van of aan eenige vesting, fort of batterij, zullen worden gedaan de navolgende suluten.

a. Voor een Kommissaris Generaal en voor den Gouverneur Generaal 21 schoten.

b. Voor een Luitenant Gouverneur Generaal, den post van Gouverneur Generaal, uithoofde van absentie of ten gevolge der vacature van denzelven, uitoefenende, 19 schoten.

c. Voor een Luitenant Gouverneur Generaal, den post van Gouverneur Generaal niet uitoefenende 15.

d. Voor een Luitenant Generaal of een Vice-Admiraal 15 schoten.

Art. 3. Voor het vertrek of de aankomst *voór de eerste maal*, van, of op eene der plaatsen of vaartuigen in het laatst voorgaand artikel vermeld, dan wel bij het doen van inspectien in eene van 's lands vestingen of garnizoens plaatsen, dan wel op eenen uit Europa komenden oorlogs bodem of Koloniaal oorlogs vaartuig, zullen worden gedaan de navolgende salut-schoten.

a. Voor een Generaal-Majoor of eenen Schout bij Nacht 13 schoten.

b. Voor een Kommandant over het Oost-Indisch eskader, en als zoodanig zoo mede in de betrekking van Kommandant en Directeur der Zeemagt in Oost-Indië den breeden wimpel voerende, 11 schoten.

Art. 4. Voor de installatie van een nieuw benoemden Resident of ander daarmede gelijkstaand Hoofd-ambtenaar, en van een Kolenel, Kommandant eener groote militaire afdeeling, zullen worden gedaan 11 schoten.

Art. 5. De eerbewijzingen, welke aan de Prinsen der Hoven van Soerakarta, Djocjokarta, alsmede aan de overige Vorsten in geheel Nederlandsch Indië, krachtens bestaande gebruiken, bij het in ceremonie binnen en buiten brengen van brieven, of anderzins worden gedaan en het voorstellen van of afscheid geven aan gezanten, welke door Inlandsche Vorsten aan het hoofd der Nederlandsch Indische Regering zijn gezonden, worden bij deze volgens de bestaande bepalingen behouden.

Art. 6. Zijner Majesteits oorlogschepen en die van eene vreemde natie, zullen van den wal met gelijke schoten als door dezelve worden gedaan, na ten anker gekomen te zijn, worden bedankt, vreemde oorlogs schepen; terwijl dezelve nog onder zeil zijn saluerende, worden door het ter reede liggende oorlog schip, bedankt.

Een Zijner Majesteits oorlogs bodems uit Europa komende, zal slechts een maal, en wel in de eerste der drie groote havens die dezelve op *Java* zal aandoen, vermogen te salueren.

Art. 7. Koloniale oorlogs vaartuigen in Nederlandsch Indië te huis behoorende, zullen buiten het koninklijk salut voor den geboortedag van Zijne Majesteit, in art. 1 vermeld, geene saluten hoegenaamd meer doen en zich enkel bepalen bij het bedanken der aan dezelve gedane saluten, met uitzondering der wacht schepen, in het geval als in art. 6 en 8 is bepaald.

Art. 8. Transport schepen of partikuliere schepen zullen van den wal bedankt worden met *twee* schoten minder, doch dezelve saluerende terwijl zij nog onder zeil zijn, worden door het ter reede liggende wacht-schip bedankt.

Art. 9. Behalven de bovengenoemde salutschoten, zullen op *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija* de dag- en nachtschoten, op den thans gebruikelijken voet, kunnen blijven plaats grijpen.

Art. 10. Met uitzondering van het bepaalde bij art. 2, omtrent den Luitenant Gouverneur Generaal, zullen geene salutschoten worden gedaan dan aan den reëlen titularis, en in geen geval aan dengenen, welke met de waarneming van eene hoogere betrekking is belast.

Art. 11. Tot het doen van al de bovengemelde schoten met het kanon, zal steeds gebruik moeten worden gemaakt van reparabel buskruid; zullende in geval van mangel aan deszelfs kracht, de lading eenigzins zwaarder kunnen worden genomen, en tot maatstaf van het maximum van het bovengemeld te gebruiken buskruid worden in acht genomen, dat zoodanige ladingen, welke op ¼ der kaliber zwaarte zijn bepaald, op ⅓ zullen kunnen worden gebragt, en voor geschut van minder kaliber, naar evenredigheid.

Art. 12. Alle andere salut- of wachtschoten dan bij dit reglement zijn vastgesteld, of op andere plaatsen dan hierboven zijn bepaald, worden uitdrukkelijk verboden.

Afschrift dezes zal worden gezonden aan den Luitenant Gouverneur Generaal, ten fine van executie; zullende de inhoud in het staatsblad, alsmede in de Bataviasche courant, worden geinsereerd.

BUITENZORG, *den 9den april 1827.*

Ld. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

(*Besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, van den 12den april 1827 no. 17*).

IN NAAM DES KONINGS.

De Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie,

Overwegende dat de verpachting der Tolpoorten en Bazaars in de Javasche Vorsten Landen tot vele misbruiken heeft aanleiding gegeven, en ten gevolge der menigvuldige afpersingen, die zich de Pachters veroorloofden tot eene drukkende kwelling voor de Inlandsche gemeente geworden is, en willende daarin zoo veel in Hem is voorzien en de billijke en regelmatige invordering der Tollen en Bazaars gelden verzekeren, niet in het belang van den Lande alléén, maar ook in dat der ingezetenen;

Den Luitenant Gouverneur Generaal in Rade gehoord (advies 10 dezer no. 569.);

Heeft goedgevonden en verstaan:

De verpachtingen voornoemd provisioneel niet te doen vernieuwen, doch de Residenten van Soerakarta en Djocjokarta te gelasten, om de Tollen en Bazaars-gelden voor 's Lands rekening te doen invorderen, ten welken einde voorloopig ter hunner beschikking zullen worden gesteld zoodanige, zich thans op wachtgeld bevindende, ambtenaren, als door hunne kennis der Inlandsche talen en hebbelijkheid van omgang met den Inlander, zullen bevonden worden daartoe de noodige geschiktheid te hebben.

En zal dit besluit alomme worden afgekondigd en aangeplakt, in de Nederlandsche, Chinesche en Inlandsche talen, en hetzelve in het Staatsblad, alsmede in de Bataviasche Courant worden geinsereerd.

BUITENZORG, *den 12den april 1827.*

Ld. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

Extract uit de Besluiten van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indië.

Gelezen enz.

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Te bepalen, dat de werkzaamheden en de verantwoording van den ontvanger van 's lands middelen te *Batavia* voortaan zullen zijn vereenigd met die van den algemeenen ontvanger aldaar.

2°. Dien ten gevolge den ontvanger van 's lands middelen te *Batavia*, Baron *G. J. Sloet*, mitsgaders de geëmploijeerden tot dus verre aan denzelven toegevoegd geweest, honorabel uit derzelver respectieve betrekkingen te ontslaan, zoo als geschiedt bij deze.

3°. De vereenigde werkzaamheden van algemeenen ontvanger en ontvanger van 's lands middelen te *Batavia* provisioneel optedragen aan den tegenwoordigen algemeenen ontvanger, Mr. *L. J. Blok*, op het tot dus verre door denzelven genoten traktement van *twaalf honderd* guldens 's maands, zonder eenige belooning van welken aard voor de perceptie der middelen.

4°. Enz.

7°. Te bepalen, dat aan de door de voormelde organisatie uitvallende ambtenaren, in afwachting zij weder in eenigen voor hen geschikten post kunnen worden geplaatst, wachtgelden zullen worden toegelegd, volgens den maatstaf aangewezen bij besluit van 9 december ll. no. 5.

Afschrift enz.

Buitenzorg, *den 10den april 1827.*

Ld. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

Zijne Excellentie de Kommissaris Generaal heeft, bij besluit van den 10den april no. 37, aan den gewezen inspecteur der bosschen, *J. F. de Bruijn Prince*, opgedragen de betrekking van lid der wees- en boedelkamer te Soerabaija.

Honorabel ontslagen.

De predikant bij de hervormde gemeente te Batavia, *S. Roorda van Eysinga.*

Gepensioneerd.

G. H. de Witt, laatst gecommitteerde voor de registratie der lijfeigenen te Batavia.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Gepensioneerd.

De luitenant-kolonel der 18de afdeeling nationale infanterie *J. Tierlam.*

Het hierondervolgend rapport van Zijne Excellentie den Luitenant Gouverneur Generaal aan Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, bevat de laatste berigten, welke omtrent de operatien tegen de muitelingen zijn ontvangen.

Soerakarta, *6 april 1827.*

De vrees dat de onvoorzigtige terugtogt van den pangerang *Notto Koesomo*, waarvan in mijne missive aan Uwe Excellentie, met den laatsten post verzonden, gewaagd wordt, den moed der muitelingen zoude hebben kunnen aanwakkeren tot eenige ondernemingen op den grooten weg naar *Klatten* of *Dilangoe*, besloot ik hun hierin te gemoet te gaan, en toevallig coincideerde dit mijn voornemen met het verlangen van Zijne Hoogheid den Soesoehoenan, die juist ook besloten had om, alvorens dien prins terug te doen komen, hem de gelegenheid te verschaffen zijne begane fout, zoo mogelijk, te herstellen, om zich alsdan zonder schaamte weder onder de andere prinsen van het hof te kunnen vertoonen.

Notto Koesomo outving derhalve last om gisteren morgen van *Sangoong* met zijne barissan optebreken, ten einde te trachten de muitelingen uit die nabuurschap te verdrijven, waartoe ik hem ter ondersteuning de colonne no. 2 onder den kolonel *de la Tour* toevoegde, terwijl ik voorts in de veronderstelling, dat welligt de muitelingen naar de kanten van *Singosarie* zouden kunnen vlugten, den heer *Dezentje* met zijne troepen en een detachement van die benting denzelfden dag eene voorwaartsche beweging liet doen.

Hoezeer het onze colonnes, na moeijelijk marcheren, niet heeft kunnen gelukken in eenig ernstig engagement met den vijand te komen, en zich de ontmoetingen met denzelven slechts, aan den kant der colonne van den kolonel *de la Tour*, tot een tirailleur-vuur door het peloton jagers van den luitenant *Bitty*, waarbij de vijand eenige dooden heeft gehad, bepaald heeft, en aan de zijde van de barissan van den heer *Dezentje* tot eene hevige vervolging tot bezuiden *Djatinom*, zoo is nogtans door deze beweging het voordeel verkregen, dat men vooreerst van de kanten van *Sangoong* niets te vreezen zal hebben en de daar in rust zijnde dessa's niet gestoord zullen worden.

Een paar dagen te voren had de majoor *Le Bron* mede een gedeelte zijner colonne doen uitrukken tot *Djatinom*. De kapitein *Griesheim*, die deze kleine expeditie bestierde, had zijne magt in twee divisien geformeerd en marcheerde alzoo daar mede naar die dessa op. De 1ste luitenant *Le Moine*, die er de linker divisie van aanvoerde, ondervond in zijnen opmarsch den meesten tegenstand, doch wist den vijand spoedig met eenig verlies aan het wijken te brengen; en den luitenant *Bisschoff*, die het centrum met de djajang sekars besloeg, gelukte het eenige kleine charges te doen, dewelke almede den vijand nadeelig waren. In den terugmarsch, welke op gelijke wijze geschiedde, werden de drie divisien nog verscheidene malen door de muitelingen, die zich schuil gehouden hadden, aangevallen, doch na telkens met eenig verlies terug geslagen te zijn verwijderden zij zich eindelijk en konden onze troepen vervolgens, slechts een europeesch soldaat gewond hebbende, ongehinderd huiswaarts terug keeren.

Deze beweging, welke als het ware in den rug van onze positie te *Sangoong* plaats heeft gehad, is welligt oorzaak dat de vijand drie dagen later steeds voor onze troepen terug is getrokken, zonder een schot te doen.

De luitenants *Le Moine* en *Schlosser* worden bij deze gelegenheid zeer geprezen door den kapitein *Griesheim.*

Het zuidergebergte blijft ook nog steeds een punt, waartegen de muitelingen zich voordeelig leunen en van waar zij nu nog kortelings eenige uitvallen naar de kanten van *Sisstan* en *Samo-paero* hebben gedaan. Om hun echter daartoe vooreerst den lust te benemen, heeft de majoor *Le Bron* in die streeken weder eene beweging laten doen, waarvan de dispositien door hem zoo wel genomen waren dat, had de vijand maar eenigzins eenen stand willen houden, men hem ditmaal een zeer aanzienlijk verlies toegebragt zoude kunnen hebben, terwijl hetzelve zich nu tot 20 dooden bepaalt. Een inlandsche soldaat, genaamd *Bajo*, heeft gelegenheid gehad zich uitnemend te gedragen; hij werd door 4 muitelingen te gelijk aangevallen en alle 4 sneuvelden zij door zijne handen, en hij zelf had slechts eene krissteek bekomen.

De kolonel *Cleerens* berigt mij bij zijn schrijven van den 4den dezer, dat hij daags te voren eene vrij ernstige ontmoeting met de muitelingen gehad heeft, nabij de dessa *Camirie-ombo*. Hij had den luitenant *van Kempen* van *Borobodok* met een sterk detachement derwaarts doen oprukken, eenige kavallerie onder den ritmeester *de Burbure* de directie van *Langong* doen aannemen, terwijl hij zelve mede naar eerstgenoemde dessa voortrukte, verzeld zijnde van den prins *Prang Wedono*. Toen de kolonel *Cleerens*, na eenen moeijelijken marsch, 's morgens te 10 ure de dessa *Camirie-ombo* genaderd was, en in zijnen optogt derwaarts steeds door de muitelingen verontrust werd, was de luitenant *van Kempen* ter bestemde plaatse reeds aangekomen, en met den vijand handgemeen, die echter nu terugtrok en zich in drie goede positien wel verdedigde, doch uit allen werd hij door onze troepen successievelijk verdreven, aan dooden en gewonden een aanzienlijk getal gehad hebbende; aan onze zijde zijn slechts twee dooden en gewonden, bevindende zich onder eerstgenoemden de subaltern van *Kalisat.*

De ritmeester *de Burbure* had inmiddels zijne reconnaissance tot *Brankat* voortgezet en vond niet alleen geene muitelingen, maar overal het volk druk bezig de landen te bewerken.

De kolonel *Cleerens* is bij uitstek voldaan geweest van alle zijne officieren en manschappen, doch beveelt mij bijzonder aan de luitenants *van Kempen*, *de Salis*, *du Saar* en *Paardekooper*.

Uit de berigten, welke de kolonel *Cleerens* ontvangen heeft, zouden de muitelingen het voornemen hebben zich westwaarts te willen begeven; indien zij zoodanige beweging zouden trachten te ondernemen, kan de luitenant kolonel *Diell*, die eenige dagen geleden versterking heeft bekomen, en die ik uit een dubbeld oogmerk, eene voorwaartsche beweging naar *Karanballang* heb laten doen, om de pluk der vogelnestjes te beschermen, en onze bewegingen van daar, wanneer het noodig zal zijn, met andere operatien meer in verband te brengen, hen daar in bedwang houden.

De kapitein *Michiels* heeft mede eenige dagen geleden versterking bekomen en wordt door den kolonel *Cleerens* steeds met zijne berigten bekend gehouden.

De colonne no. 5 van den kapitein *Ten Have* heeft dezer dagen niet ver van *Kaliedjin ing* een klein gevecht met de muitelingen gehad, doch heeft geen resultaat van eenig belang opgeleverd, om dat het moeijelijke terrein den marsch onzer troepen aanhoudend belemmerde; een Sumanapsche soldaat werd echter bij die gelegenheid zwaar gewond.

Ik ben onderrigt, ofschoon nog niet direct, dat in de streeken van *Pisangang* de majoor *van der Wyck* een vrij ernstig gevecht met de muitelingen moet hebben gehad, op den 1sten en 2den dezer, hetwelk zeer voordeelig moet zijn afgeloopen, doch waarvan mij de bijzonderheden nog niet bekend zijn.

Te *Djocjocarta* blijft bij voortduring alles rustig; mijne laatste berigten van daar zijn van den 4den dezer.

De Luitenant Gouverneur Generaal,

(was get.) DE KOCK.

Rapport van de hoofd-kommissie van Landbouw aan Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, omtrent de bij haar ontvangene verslagen van de installatie der sub-kommissien in de onderscheidene residentien en omtrent het verhandelde in de eerste zittingen der gemelde sub-kommissien.

BATAVIA, *den 9den april 1827.*

De sub-kommissie van *Bantam* heeft aan hare leden vraagpunten ter beantwoording opgegeven, over onderwerpen tot het doel harer instelling behoorende, waar aan voldaan zijnde, zij aan de hoofd-kommissie daar over zal berigten.

Van de sub-kommissie van *Batavia* is nog niets ingediend geworden.

Bij de sub-kommissie der *Preanger Regentschappen* vestigt men, volgens ingekomen berigt, de aandacht op de uitbreiding van de *rijst, katoen* en *indigo* teelten, als tot het dagelijksch gebruik van den inlander behoorende, en spoort men de reeds genomene proeven van de *opium* kultuur aan, waaromtrent zij opmerkt, dat dezelven niet geheel zonder goede uitkomst zijn gebleven. Den opziener der koffij-kultuur *Fisscher* is opgedragen in de zuider distrikten der residentie den *peperrank*, ter vervanging van den koffij-boom, te doen aanplanten. De heer *Kent*, als een kruidkundige geroemd, is belast met den *thee-boom*, in zijne afdeeling *Limbangan*, welke daarvoor geschikt wordt geoordeeld, aantekweeken, waartoe dezelve eenige plantjes en zaad uit 's lands plantentuin van *Buitenzorg* heeft erlangd, benevens van boompjes, wier bladeren, om derzelver geurige eigenschap, in den thee worden gemengd. Het is Uwer Excellentie bekend dat aan den heer *Kent* uit genoemden plantentuin verscheidene zaden van planten van de meeste aangelegenheid voor den landbouw zijn afgegeven om daarmede proeven te doen, waaromtrent dus hier niets valt te zeggen.

Te *Cheribon* heeft de sub-kommissie van landbouw, in hare eerste zitting, verschillende onderwerpen van landbouw voor onderzoek aan derzelver leden opgedragen, om daarover schriftelijk te berigten; hierover is echter nog niets ingediend. De Regent van *Koeniengan*, medelid, heeft aan de vergadering voorgesteld in de distrikten *Loeragan* en *Malabar*, in de residentie gelegen, *peper*, in stede van koffij, te doen planten, daar dit laatste product aldaar niet zoo goed slaagt als elders.

Van de sub-kommissie te *Tagal* is niets over derzelver zitting of handelingen bekend gemaakt.

Die van *Pekalongang* berigt dat, al hoewel de reeds in het vorige jaar genomene proeven met den *papaver*, door ouderdom van het zaad, mislukt zijn, de distrikten *Keboemen*, *Sidajoe*, *Karangkobar*, *Wonosobo* en *Bandar*, voor die teelt bijzonder geschikt zijn, halende echter geene genoegzame bewijsredenen tot staving van dat gevoelen aan. Dat men aldaar in deze regenmousson op verschillende plaatsen is aangevangen met geregelde plantagien of tuinen van *staartpeper* (een voor den markt ter vaste kust van Indië zeer gezocht voortbrengsel,) en van *gewone peper* aanteleggen, en in dezelven reeds 43,300 ranken groeijen; 250,000 koffij-boomen, almede in tuinen, zijn geplant geworden. Dat sedert het afgeloopen jaar bij vele dorpen *tarwe* en *rogge* is gezaaid, welke twintigvoud hebben afgeworpen, en men voortgaat met die kultuur meer en meer uittebreiden. En eindelijk, dat 1522 wilde varkens en 1734 eekhorentjes, welke den landbouw zoo zeer benadeelen, op haren last zijn vernield.

De sub-kommissie van *Samarang* heeft voor eenigen tijd een monster *opium* aangeboden, voortgebragt op het landgoed *Kopping*, den heer resident *Domis* toebehoorende, waarvan de proefnemingen echter niet den gewenschten uitslag hebben mogen aantoonen, blijkens het daarover door den heer Med. Doct. *Doornik* uitgebragt rapport, d. d. 14 maart jl., in de hoofd-kommissie van landbouw, waarvan hij lid is, hetwelk de hoofd-kommissie de eer heeft hier bij overteleggen (*A*). Dan de kommissie voedt eene gegronde hoop van een gunstig resultaat met de *zijde* wormen teelt in de residentie *Samarang*, op grond van het monster van dat product, door den heer *De la Brethonière* te *Salatiga* verkregen, hetwelk zij de eer heeft Uwer Excellentie te dezer gelegenheid aantebieden. Bij de hoofd-kommissie zijn echter geene berigten ontvangen hoeverre de proef met de zijde-teelt is uitgebreid, maar wel dat zulks is opgedragen aan de medeleden der genoemde sub-kommissie, den heer *De Beer* en den *Regent van Damak*, en dat de heer *Johannes* wel op zich heeft willen nemen de *moerbezieboomen*, voor het onderhoud der zijde-wormen benoodigd, te doen aanplanten. Uit de tekennengave der sub-kommissie van *Samarang*, dat zij zich voorstelde de zijde wormen van den heer *Hoff* te *Salatiga* te bekomen, moet opgemaakt worden, dat er reeds meerdere proeven daarvan in de residentie *Samarang* worden genomen. Die door den heer *Domis* reeds vroeger bewerkstelligd, zijn mislukt door dat de mieren de wormen hebben vernield, kunnende echter verondersteld worden dat dit meer aan een toevallig ongeluk te wijten is dan aan een gewoon gevaar dat aan de teelt verbonden is. Meergenoemde sub-kommissie heeft nu in onderzoek om de *katoen* in de residentie aanteplanten, waarvoor zij zich zal doen inlichten door hare medeleden, de heeren *Jessen* en *Johannes*, welke reeds voor eenen geruimen tijd ondernemingen dienaangaande hebben gedaan gehad. Zij is van oordeel, dat ook de *tabak*, *indigo* en *peper*, in de residentie zullen zijn voortteteelen, hebbende de Regenten van *Samarang*, van *Kendal* en van *Damak* op zich genomen, om daarop niet alleen hunne bijzondere aandacht te vestigen, maar ook om den inlander daartoe aantesporen, eene medewerking van het grootste belang, zoo niet onontbeerlijk. Dezelve verwacht over den *wijnstok* van de heeren *Louis* en *Johannes* een rapport over de, door hen, daarmede genomene proeven, welke reeds veel zouden beloven. Dit zelfde is over de *katoen*, *tabak*, *indigo* en zijde wormen teelten door andere leden der commissie aangenomen, ten einde daar door voorgelicht, die takken meer en meer aantesporen en uittebreiden. Zij berigt dat de *opium* kultuur in eenig bergachtig gedeelte van de residentie zoude kunnen worden bedreven, doch dat de grootste waakzaamheid daarbij zoude dienen vereischt te worden, om, en het Gouvernement en de pachters van dat middel, daardoor niet te zien benadeeld. Eindelijk vraagt dezelve *gambier* en *bengaalsche vlas* of *hennip* zaden, van welk laatste product de *goenie* zakken gemaakt worden, ten einde deze artikelen op Java te cultiveren, zijnde door de hoofd kommissie ontbieding gedaan van Riouwsche *gambier* en Sumatrasche *vlas* planten en zaden; deze laatste soort is, volgens verzekering, bij verre aan de bengaalsche verkieslijk door de meerdere fijnheid van het product, dat voor touwwerk kan aangewend worden, dienende het andere slechts voor *goenie*-zakken.

De sub-kommissie van de Residentie Kadoe zal hare zorgen besteden tot de aanmoediging van de zeer verminderde *suiker* teelt, van die van de *peper*, van de europische *granen*, die aldaar weleer in het gebergte bloeiden, en van den uitmuntenden *tabak*, de beste welke Java voortbrengt.

Ook de wegen, zoo noodzakelijk voor den vervoer van producten en speciaal in de Kadoe, waar het water ontbreekt, zijn door de sub-kommissie niet buiten acht gelaten.

Zij berigt over de *opium* teelt, dat het haar voorkomt ondoelmatig te wezen, die in de residentie intevoeren, wegens hare locale gesteldheid, de algemeene bebouwdheid en de talrijke bevolking, waardoor de sluiksche aanplant van den papaver, en de bereiding en vervoer van deszelfs heulsap, niet zouden zijn te beletten en zulks, behalven aldaar, ook in de vorstenlanden, zoude nadeelig wezen.

De sub-kommissie van Landbouw van Soerakarta heeft aanvankelijk ter onderzoeking voorgenomen de oorzaak van de *misgewassen* en der *sterfte* van het *akkerbouwvee*, en om de middelen te beramen, welke hiertegen raadzaam worden geoordeeld. En over de *opium* teelt aldaar intevoeren, geeft dezelve als haar gevoelen op, dat de grond der residentie Z. H. den Keizer toebehoort, en dus de kultuur en zelfs proeven in het groot aan vele bezwaren onderhevig zouden zijn; dat reeds nu veel sluikhandel met *opium* in de vorstenlanden wordt gedreven, welke niet is te beletten, en dat dit des te erger zoude worden bij het invoeren van de teelt zelve, waarvan buitendien de inlanders geene kennis hebben, stellende zij nogtans voor, om proefnemingen te doen, waartoe de landbezitter *Dezentje* zich heeft aangeboden (mits hem daarvoor zaad werd gezonden) om zulks onder zijn dadelijk toeverzigt en op zijn land te ondernemen. De sub-kommissie heeft ook om *wijnranken* aanvraag gedaan, wanneer evengenoemde heer de Cultuur daarvan zonde betrachten, aan welke aanvrage de hoofd-kommissie zal zien te kunnen voldoen, door hetgeen Java daarvoor bezit, of door ontbiedingen uit *Persie* en van de *Kaap de Goede Hoop*.

De voorzitter der sub-kommissie van *Japara* en *Joana* heeft de leden derzelve, op de klaarste en krachtigste wijze, het voordeel aangetoond dat uit het bereiken van het oogmerk harer instelling is te trekken, iets hetwelk op de inlandsche leden een' gunstigen indruk kan maken, en derhalve als een doelmatig begin kan worden beschouwd.

De sub-kommissie van *Rembang* is op gelijke wijze begonnen, en speciaal door vertaling der instructien in de javaansche talen tot inlichting harer inlandsche leden.

Die van *Passaroeang* heeft alleenlijk over hare instelling gerapporteerd.

Insgelijks die van *Bezoekie*, en de wijze medegedeeld waarop dezelve zal bijeenkomen en werkzaam wezen, daarbij op de locale gesteldheid of wel de uitgebreidheid der residentie lettende.

De waarnd. President der Hoofd Kommissie van Landbouw.
(*Geteekend*) CHASSÉ.
Ter ordonnantie van dezelve.
De Secretaris,
(*Geteekend*) J. E. DE STURLER.

(*A*) BATAVIA, *den 14den maart 1827.*

Door de hoofd-kommissie van landbouw te *Batavia* vereerd zijnde, in de laatste vergadering, met den last om eene zekere hoeveelheid *Opium*, geteeld en gezameld in de ommestreken van *Samarang*, en aan welmelde hoofd-kommissie toegezonden, door den heer *Domis*, resident van *Samarang*, te onderzoeken; om uit dit onderzoek optemaken in hoeverre gedachte opium voldoet en beantwoordt aan de bekende eigenschappen van dit planten voortbrengsel, en men daaruit tevens zoude kunnen afleiden in hoeverre gedachte, en te *Samarang* gewonnen opium zoude kunnen strekken tot het gebruik, hetgeen de bevolking van den Indischen Archipel daarvan maakt, zoo heb ik, ter voldoening aan dezen last, mij dadelijk bezig gehouden met dit onderzoek, en om hetzelve zoo veel mogelijk volledig te kunnen volbrengen, heb ik tot dat einde de medehulp verzocht van den zeer bekwamen schei-, kruid-mengkundigen heer *Sinkelaer de la Barre*, apotheker te *Batavia*, welke heer mij daarin dan ook met de meeste bereidwilligheid en ijver is behulpzaam geweest, waarvoor ik denzelven hier openlijk mijnen dank betuig.

Na dit vooraf gezegd te hebben, ga ik over tot de nadere beschouwing van dit plantensap, zoo als het aan bovengedachte hoofd-kommissie is toegezonden.

De opium, in het algemeen gesproken, is eene gemengde harstachtige stof, welke door insnijdingen van den witten tuinslaapbol (papaver siunniferum) verzameld en gewonnen wordt. De dus verzamelde opium is zwart, compact, gelijkvormig, buigzaam, uitwendig roodachtig-bruin, weinig glinsterend, ondoorschijnend, laat zich kneden, en kleeft sterk tegen den vinger aan. Op de breuk vertoont de opium eene groenachtige of zwartachtige kleur; deszelfs reuk is sterkprikkelend en walgelijk; deszelfs smaak is scherp, bitter en heet; aan het licht of de vlam van eene waskaars aangestoken, brandt dezelve met een helder licht.

Van deze opgenoemde uitwendige kenteekenen, ontbreken aan den opium van *Samarang*: 1° de hoogbruinachtige kleur; 2° de sterkprikkelende en walgelijke reuk; 3° de smaak van deze opium was slechts weinig scherp en heet; 4° brandde die moeijelijk en met een dof licht.

Uit dit ontbrekende bij den opium van *Samarang* bleek het, wat de uitwendige kenteekenen aangaat, dat dezelve althans niet met den Levantschen opium konde gelijk gesteld worden, maar reeds daarin van den laatstgenoemden nadeelig verschilde.

Tot de den opium constituerende grondstoffen behooren:

1° De Morphine.
2° » Meconine.
3° » Narcotine.

Tot de andere als vetecula van den opium — als zoodanige stoffen behooren:

1° Eene vaste olie.
2° Eene stoffe aan de catechu gelijk.
3° Eene plantaardig-dierlijke zelfstandigheid.
4° Slijmstof.
5° Harst.
6° Meelachtige stof; en
7° Overschot van plantenvezelen.

Alle deze opgenoemde stoffen staan hier in verschillende evenredigheden tot elkander, terwijl de deugd en werkkracht van dit plantensap zeer verschilt, waaruit de goede of minder goede soorten ontstaan, die dan nog, in den handel, dikwijls door vreemde bijmengsels, bedorven worden, even als zulks plaats heeft met het ambergrijs, castoreum, muscus en anderen.

De eerste proeven, welke met den opium van *Samarang* genomen zijn, hebben wij bewerkstelligd op de dierlijke huishouding:

1°. Vermengden wij 30 greinen in drie tabakscigaren, en lieten die door onderscheidene personen roken, doch namen geene de minste aandoening waar, noch bespeurden eenige versnelling van den polslag bij een van de verbruikers.

2°. Men diende toe aan eenen twee dagen uitgehongerden jongen hond 60 greinen van dezen Samarangschen opium; gedurende 24 uren werd naauwkeurig acht op het dier geslagen, doch men zag bij deze proeven het beest welvarend en ongehinderd, zoo als te voren, terwijl deze groote gift van dien opium, geene de minste nadeelige uitwerking gedaan heeft op de digestive krachten der maag van het dier, hetwelk de hem daarna voorgediende spijzen gretig opnam en wel in eene tamelijk aanzienlijke hoeveelheid, zonder eenig blijk van indigestie.

Uit beide deze proeven, inzonderheid uit de tweede, blijkt duidelijk de krachteloosheid van dit Samarangsche opium soort, en deed *a priori* veronderstellen, dat in gedachten opium, de den opium als zoodanig constituerende grondstoffen, de morphine, meconine en narcotine namelijk, of in het geheel niet, of in eene zoo kleine hoeveelheid, moesten voorhanden zijn, dat deze opium soort noch als geneesmiddel, noch als helarerend middel, ten behoeve der Inlandsche bevolking, konde strekken.

Daar wij echter op al het tot dusverre door ons beproefde geen genoegzamen staat konden maken, veel min daaruit een beslissend resultaat konden trekken, vóór dat wij door de scheikunde dit opium soort van *Samarang* zouden hebben onderzocht, zoo gingen wij dan nu ook dadelijk tot eene scheikundige beproeving over, daarin getrouwelijk opvolgende de handelwijze van de beroemde scheikundigen *Gilbert*, *Tromsdorff*, *Jasse*, *Sertuner*, *Gayluzac* en anderen.

De hoeveelheid opium, die ons tot dit onderzoek was overgebleven, was 6 drachmen, zonder eenige voorafgaande zuivering, deels om dat in gedacht opium soort geene vreemde bijmengsels zich bevonden, deels om hetzelve niets te ontnemen, en daardoor onze proefnemingen zoo veel te zuiverder te doen zijn.

Wij vermengden dan deze zelfstandigheid tot eene lijvige ontbinding met water, voegden er eene bepaalde hoeveelheid magnesia bij, en onderwierpen het gedurende 30 minuten aan een warmte graad van 212° fahrenheit, waarbij eene groote hoeveelheid van eene bruinachtige praecipitatie werd afgescheiden, die, na afwassching met koud water, doorgezijgd en gedroogd zijnde, een gewigt van 3 drachmen opleverde.

Dit sidementum werd behandeld met alcohol onder eene warme digestie, en men verkreeg daardoor eene ligte roodachtige tinctuur, welke bij de bekooking geene teekenen van kristalschichten vertoonde, hetzelve werd ter zijde gezet, het residium met nieuwe koude alcohol afgewasschen, en tot koking gebragt met eene groote hoeveelheid vernieuwde alcohol en daaropvolgende doorzijging, om zoo veel mogelijk het principium morphine er te doen uittrekken. Alle deze vochten eindelijk bijeengezameld, tot het kookpunt verwarmd, en daarna doorgezijgd zijnde, zoo bleek het bij de bekoeling, dat zich een wit bruinachtig poeder afscheidde.

Daar bij echter wilde men het niet laten berusten en onderwierp het aan eene overhaling, distilerende er een gedeelte spiritus af, dan men bekwam zeer weinig meer van gedachte en genoemde poederachtige zelfstandigheid, die men tevens in het minste niet voor de morphine stof konde erkennen.

Nu gingen wij over ter beproeving, in hoeverre het opium soort met het meconine zoude bezwangerd zijn. Tot dat einde digereerden wij het residium met verdund zwavelzuur, en na doorzijging leverde dit onderzoek een ligt geelachtig vocht, hetwelk met zout zure zwaar-aarde behandeld een niet beduidend vocht tot resultaat opleverde.

Willende dan nu ten laatste zien of er ook sporen van het principium narcotine voorhanden mogten zijn, zoo dampten wij het waterachtig aftreksel tot eene lijvige siroop uit en verkregen eene hoeveelheid ter zwaarte van 200 greinen, vermengden die met eene bepaalde hoeveelheid ether sulphuricus rectificatus, leverende zulks, na bezonken te zijn, eene vrij donker roodbruine vloeistof, die wel geene bijzondere eigenschappen en kristalisatie bij de overhaling deed blijken, evenwel een vrij bitteren smaak kenschetste, gelijkende aan die eener etherische oplossing van de gentiaan.

Na het afloopen van iedere proefneming hebben wij opzettelijk het product naauwkeurig bewaard, het geen mij in de gelegenheid stelt om thans alle deze producten aan deze vergadering aantebieden, te weten:

1°. Eene alcoholische aftrekking des onderzochten opiums.
2°. Een waterachtig extract na de etherisatie zonder morphine meconine en narcotine.
3°. Etherische aftrekking van het waterachtig extract zonder erkende narcotine.
4°. Waterachtig zwavelzure aftrekking met zoutzure zwaar-aarde verbonden, voor het meconine, doch zonder herkenning.
5°. Het residium na de aftrekking met alcohol voor het principium morphine, en daarop volgende digestie met zwavelzuur voor het meconine.

Ik heb het niet onnuttig gedacht deze producten hierbij te voegen, ten einde de hierboven omschrevene proefnemingen daadzakelijk aan te toonen, ten anderen om te kunnen strekken als vergelijkend middel voor ieder ander, die of de opium van Samarang, of van elders op dit eiland geplant, gekweekt en verzameld, scheikundig wilde onderzoeken.

Uit al het voorgaande is, dunkt mij, duidelijk en proefondervindelijk bewezen, dat de aan de hoofd-kommissie van landbouw toegezondene hoeveelheid opium, in de omstreken van Samarang geplant, gekweekt en verzameld, de proef van goeden welgeslaagden opium niet kan doorstaan, maar integendeel eerder is te vergelijken bij eene misgeboorte van dit plantensap, in welke de den opium vormende grondstoffen de morphine, meconine en narcotine niet ontwikkeld voorhanden zijn, maar als in embrijone daarin worden aangetroffen, en dat alzoo deze opium van Samarang noch voor een geneeskundig gebruik, noch ten gebruike der inlandsche bevolking om dien te rooken of op te snuiven, strekken kan.

Welke nu de reden kan zijn van dit mislukt plantensap, de Samarangsche opium, kan ik niet bepalen, daar ik de plant en den bol niet heb gezien; daar mij onbekend is welk zaad tot de aanplanting voor dezen opium is gebezigd, daar mij even onbekend is, of de bodem in welken de slaapbol is opgegroeid alle de vereischten bezit tot den rijpen en volwassen groei des opiums; en even onbekend of de sap in den bol in deszelfs volle rijpheid en ontwikkeling zich bevond toen de insnijdingen werden gedaan om het sap te verzamelen.

Zoo veel intusschen leide ik hier uit af, dat men, naar mijn inzien, zeer omzigtig moet zijn in de vleijende vooruitzigten van eene wel te slagen aanplanting van een gegeven zaad en een gegeven grond; dat hier meer vereischt wordt dan eene bloote theoretische kennis en mij, zoo ik planter in opium wilde worden, een ervaren opium boer uit Bengalen, oneindig meer welkom zoude wezen dan een spitsvindige theorist met alle mogelijke fraaije voorschriften. Het is met de aanplanting van opium als met duizend andere zaken: de ervaring, de veeljarige ondervinding en ervaring, is de echte leermeesteresse.

Naar aanleiding van deze overtuiging, zoo komt het mij voor als eene zaak van de eerste, van de dringendste noodzakelijkheid, zal er niet noodeloos en vruchteloos tijd en geld verspild worden met deze aanplanting van opium op Java, en vleijende voornitzigten worden verijdeld, dat men in deze kultuur echt ervaren mannen opzoekt en aanspoort om het Indisch Gouvernement door hunne ervaring voor te lichten en dat aan zoodanige mannen dan ook alleen de kultuur van den opium worde opgedragen, tot zoo lang ten minste, dat wederom anderen, van de ervaring van deze mannen hun voordeel gedaan hebbende, ook mede kunnen werken en in den arbeid opvolgen.

Men verschoone deze mijne rondborstige taal; mijne eenige en ware bedoeling is en blijft de welvaart en bloei van Nederlandsch Indië.

(was get.) J. E. DOORNIK.
Voor eensluidend afschrift.
De Secretaris bij de Hoofd-Kommissie van Landbouw,
(was get.) J. E. de STURLER.

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

April 10—Amerik. brik *Nile*, K. B. Forbes, van Canton den 17den maart, naar Amerika.

April 11—Portugeesch schip *Carolina*, L. J. doo Santos, van Macao den 9den maart, naar Lissabon.

BATAVIA.

Aangekomen.

April 11—schip *Concordia*, H. Bos, van Rotterdam den 17den december 1826, met Zr. Ms. troepen.

April 12—Amerik. brik *Roscoe*, J. M. Ropes, van Riouw den 29sten maart.—brik *Clementina*, J. F Serge, van Samarang den 9den april.

Vertrokken.

April 12—Zr. Ms. brik *Haaij*, 1ste luitenant E. D. A. A. van Jordan, koersstellende om de noordwest—brik *Experiment*, J. F. Grum, naar de Moluksche-Eilanden, passagier: luitenant Kleij.

April 13—brik *Louiza de Kock*, F. W. Godt, naar Soerabaija, passagiers: de heeren Stavers, Dowson en O. M. Roberts.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregat *Melampus*; peniche *No.* 3 en 4; schepen Admiraal Buijskes, Frederik, Jadul Karim, Star, Mansoor, Concordia; brikken Dijkzigt, Merkus, Pekalongang, Passekan, Clementina, Dorothea; schoener Transfer.—Eng. schepen Phoenix, Sir Charles Forbes; brik Ulysses.—Amerik. schip Jasper; brikken Donabe, Roscoe.—Chinesche jonken Hokgoan, Hokhien, Hongband.

SAMARANG.

Aangekomen.

April 7—Zr. Ms. zwaard-boot *No.* 18, luitenant der 2de klasse A. A. van der Waal, van Soerabaija.—schip *Mercurii*, C. Brodie, van dito, passagiers: mevrouw Bolman en kind, de heeren H. Burnabij en W. N. Chapman.

Vertrokken.

April 6—Arab. goerab *Semoet*, Sarif Soeksin Bin Mochamat Atas, naar Banjermassing.—schoener *Tartar*, P. Mcillein, naar Soerabaija, passagier: mejuvrouw S. W. Mollet.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Geen.

Vertrokken.

April 6—schip *Recoverij*, J. Gebbart, naar Timor-Koepang.

April 7—schoener *Dracke*, Hadjie Abdul Latip, naar Sumanap.

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

Bijvoegsel der Bataviasche Courant.

ZATURRDAG den 14den april 1827.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregatten *Dageraad*, *Bellona*; korvet *Arend*; roei-kanonneer-boot *No.* 16; transport-boot *No.* 4; schepen Manok, Oeij Sinjo, Mastora, Bonnijnan, Fatal Barie; brikken Sheva, Teksing, Kampar, Ondernemer; bark Radjawalie schoener Swift.—Amerik. brik Indus.—Spaansche brik Hercules.—Chineesche wankang Henkit.

ADVERTENTIEN.

PRIJS-COURANT, *waarnaar, gedurende de drie eerstvolgende maanden, zullen geheven worden de* INKOMENDE REGTEN, *op de hieronder gemelde* WOLLEN- EN KATOENEN GOEDEREN, IN VREEMDE LANDEN VERVAARDIGD, *en het zij met vreemde dan wel met Nederlandsche schepen aangebragt wordende, opgemaakt in voldoening aan de resolutie der Hooge Regering van den 14den februari 1824 no. 4, gepubliceerd in de Bataviasche Courant van den 21sten februari 1824 no. 8.*

WOLLEN GOEDEREN.

Lakenen extra super fijne	f 15: —	per el.
Dito, super fijne	- 10: —	„ „
Dito, fijne	- 7: 50	„ „
Dito, ordinaire	- 5: —	„ „
Dito, gemeene	- 2: 50	„ „
Half laken of Ladies Cloth, *1ste soort*	- 5: —	„ „
Dito dito, *2de* „	- 3: —	„ „
Pelisse laken, *1ste soort*	- 5: —	„ „
Dito, *2de* „	- 4: —	„ „
Dito, *3de* „	- 3: —	„ „
Laken Rassen, roode	- 30: —	„ stuk.
Dito, andere kleuren	- 18: —	„ „
Cazimieren *1ste soort*	- 4: —	„ el.
Dito *2de* „	- 3: —	„ „
Grijnen of Polimieten	- 2: —	„ „
Flanel	- 1: —	„ „
Wollen dekens *1ste soort*	- 20: —	„ paar.
Dito, dito ordinair	- 12: —	„ „
Wagen pasement	- — 66$\frac{2}{3}$	„ el.
Vlaggedoek	- — 33$\frac{1}{3}$	„ yd.
Carpetten	- 2: 50	„ „
Bankkleedjes	- 10: —	ieder.
Tafelkleeden	- 4: —	„ yd.
Karsaai	- 22: —	„ stuk.
Bombazets	- 25: —	„ „
Printannières	- 2: —	„ el.

KATOENEN GOEDEREN.

Kambriks. *1ste soort*	$\frac{9}{8}$-12 yards	f 11: —	per stuk.
Dito, *2de* „	$\frac{9}{8}$-12 yards	- 10: —	„ „
Dito, *3de* „	$\frac{9}{8}$-12 yards	- 8: —	„ „
Kalicos en zoo gen. Loom Cloth.	$\frac{9}{8}$-24 yards	- 11: —	„ „
Shirtings.	$\frac{7}{8}$-24 yards	- 8: *a* 10	„ „
Made pollams.	$\frac{7}{8}$-24 „	- 9: *a* 11	„ „
Long Cloth.	$\frac{9}{8}$-36 42 „	- 25: *a* 30	„ „
Jaconet Mouslin of Neteldoek.	$\frac{9}{8}$-20 yards	- 12: —	„ „
Neteldoek, verschillende soorten.	$\frac{9}{8}$-10 „	- 7: —	„ „
Gekeperd of zoogen. Tweeld Cloths.	$\frac{9}{8}$-24 „	- 15: —	„ „
Nagemaakte roode Madrassche doek.		- 8: —	„ doz.
Nagemaakte Paliakatsche dito.		- 8: —	„ „
Bandannos of Andrinopel roode dito.		- 8: —	„ „
Nagemaakte Musulipatamsche dito.		- 7: —	„ „
Fancij dito.		- 7: —	„ „
Nagemaakte dito. gebatikd aan beide zijden.		- 12: —	„ „
Dito dito aan eene zijde gebatikd.		- 8: —	„ „
Sarongs, (gewevene.)		- 2: —	ieder.
Dito (gedrukte.)		- 1: 50	„
Dito (nagem. gebatikd aan eene zijde).		- 2: —	„
Sarongs, (nagem. gebatikd aan beide zijden).		- 2: 50	„
Slindangs, (nagem. aan eene zijde gebatikde) voor volwassenen.		- 1: 50	„
Dito (nagem. gebatikd aan beide zijden).		- 2: —	„
Sitzen meubel of andere van verschillende kleuren. gekleur. lilas daar onder begrepen.	yards $\frac{7}{8}$-24 a-a $\frac{3}{4}$-28	- 12: —	per stuk.
Gedrukte katoenen twee kleurige.	$\frac{7}{8}$-24 a a $\frac{3}{4}$-28	- 11: —	„ „
Gedrukte katoenen, enkele kleuren.	$\frac{7}{8}$-24 a-a $\frac{3}{4}$-28	- 9: —	„ „
Gekleurd of geverwde kambriks.	$\frac{9}{8}$-12 yards	- 9: —	„ „
Geverwde made poll.	$\frac{9}{8}$-24	- 11: —	„ „
Gekeperd wit lijnw. of zoogen. Jeans.	$\frac{7}{8}$-35	- 26: —	„ „
Jeannets	$\frac{3}{4}$-37	- 22: —	„ „
Katoenen of moltons dekens.		- 15: —	ieder.
Mans - kousen.		- 15: —	per doz.
Dames - kousen.		- 18: —	„ „
Halve - kousen.		- 6: —	„ „
Slaapmutsen.		- 13: —	„ „
Handschoenen.		- 6: —	„ „
Suspenders.		- 6: —	„ „
Naaigaren in doozen van 12 ballen.		- 1: —	„ doos.
Dito in ponden.		- 3: *à* 5	„ pd.
Nagemaakt Japansch keizers linnen $\frac{3}{4}$ of 1 yard en 6 lang		- 4: —	„ yd.
Gingams, $\frac{3}{4}$ yd. br. verschill. lengt		- — 50	„ „
Dherries of nagem. Jap. linn. $\frac{3}{4}$ yd.		- — 40	„ „
Grankies	$\frac{3}{4}$ yd.	- — 40	„ „
Quiltings	$\frac{7}{8}$ yd.	- 1: 25	„ „
Drils of dubb. dimities	$\frac{7}{8}$ yd.	- — 33$\frac{1}{3}$	„ el.
Sateens, witte		- — 50	„ „
dito, gekleurde		- — 50	„ „
Quiltings, geverw. cordr. drils Flor.		- — 75	„ „
Gekleurde Jeans		- — 75	„ „
Katoenen garens van no. 1 tot no. 60		- 1: 50	„ pd.
Dito, „ 60 „ 120		- 2: —	„ „
Dito, daarboven		- 4: —	„ „
Geverwde morrees, l. 18 b. 1 y.		- 9: —	„ stuk.
Geverwde katoenen kasimiers		- — 70	„ yd.
Checks 10 yard lang		- — 50	„ „
Baftas 20 yards lang		- 6: —	„ stuk.

Sarongs en slindangs voor kinderen zullen slechts onderworpen zijn aan de helft der regten voor die voor volwassenen bepaald.

De el in deze prijs-courant bedoeld, is de oude Amsterdamsche el van 27 duim.

Alle vreemde wollen of katoenen goederen, ingevoerd wordende van andere lengten en breedten dan hierin vermeld, zullen berekend worden pro rato van den inhoud.

Alle vreemde goederen van wol of katoen gemaakt, niet in deze prijs-courant bekend gesteld, zullen worden getaxeerd naar den marktprijs tijdens den invoer, en de inkomende regten daarop berekend, tot dat dezelve in de volgende prijs-courant zullen bekend gesteld worden.

Batavia, den 1sten april 1827.
De directeur generaal van financien,
J. C. GOLDMAN.
De provisioneele directeur van 's lands middelen en domeinen.
J. KRUSEMAN.

—De Resident van Batavia maakt mits deze bekend, dat op zaturdag, den 14den dezer aanstaande, voor het kleeding magazijn, voor rekening van het Gouvernement, publiek zal worden verkocht eene partij Lijnwaden, Peper, Specerijen, Tin en Kamfer, en zulks op de voorwaarden, ten dage der verkooping bekend te maken.

BATAVIA, den 11den april 1827. *De Resident voornoemd,* VAN HOGENDORP.

—De Resident van Bantam maakt bij deze bekend, dat het gewoon onderhoud der civiele gebouwen, voor zoo verre deze residentie aangaat, voor de volgende maanden van dit jaar, volgens het daar van gemaakt bestek en conditien in het openbaar zal worden uitbesteed op vrijdag den 20sten april aanstaande, des morgens te tien ure, ter secretarie dezer residentie; zullende de inschrijvings billetten als dan in tegenwoordigheid der gegadigden worden geopend en de bestekken en conditien van van heden af voor een ieder ter secretarie voornoemd ter lezing liggen.

De Resident voornoemd,
CERAM, *den 10den april 1827.* A. DE MELVERDA.

VENDU DEPARTEMENT.

Op zaturdag den 14den april 1827.

Voor het kleeding magazijn, voor rekening van het Gouvernement, eene partij Lijnwaden, Peper, Specerijen, Tin en Kamfer, en zulks op de voorwaarden, ten dage der verkooping bekend te maken.

Op dingsdag den 17den april 1827.

Voor het huis van *J. L. Wattig*, op den Moorschen passer, van huismeubelen, rijtuigen, slaven, goud- en zilverwerken, benevens dranken, provisien en andere negotie goederen.

En precies te 11 ure.

De navolgende vastigheden, voor rekening des boedels van wijlen de heer *S. Y. H. van Riemsdijk.*

No. 1. Zeker stuk land genaamd *Nengewer*, gelegen omtrent 10 uren gaans zuidwaarts buiten deze stad in het oosterveld het 21 deel van het blok L. sub no. 223, bij de verponding doorloopende onder no. 26.

No. 2. Zeker stuk tuin, wei en zaailand, zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij, genaamd Tjibinong-oost, gesplitst onder La. A. bebouwd met een klein planken woonhuis op steenen pilaren met pannen gedekt, een steenen gebouw met pannen gedekt, thans gebruikt tot een pakhuis, een groote lombong op steenen pilaren romdom met een afdak gaanderij op houten stijlen met pannen gedekt, onder de drie zijden der afdak gaanderijen bebouwd met stalling en gadogangs, en met het daaraan geaccrocheerde priviligie tot het houden van een Bazaar, bebouwd met een Kongsie en vijf loodsen voor Chineesche woningen op houten stijlen, de wanden van bamboes en gedekt met pannen, acht warongs, een klein gedeelte met pannen en overigens met allang-allang gedekt, staande en gelegen omtrent zeven en een half uur gaans zuid-oostwaarts buiten deze stad in het oosterveld het 21ste deel van het blok L. subs no. 214, 220, 216, 217, 218, 219 en 225, bij de verponding doorloopende onder nummer 25.

Voor rekening van den onder curatelen gestelden *Willem Frederik Nicolaas.*

Eerstelijk. Zeker stuk tuin, zaai en weiland, bebouwd met een hecht sterk en wel doortimmerd hernieuwd heerenhuis, bestaande in 6 kamers, kelders, keuken, bijgebouwen, slavenvertrekken, paardenstal, nieuwe padie lombong, gemetselde duiven hokken, potias woning, olie en rijst molens met dies toebehooren, zoo als die zich in den molen bevinden, warongs en ander getimmerte van jattie hout, benevens koekraal, alle met pannen gedekt, staande en gelegen omtrent 3 uren gaans zuidoostwaarts buiten deze stad op pondok bamboe of in het oosterveld het blok J. sub no. 28.

Ten tweede: Zeker stuk tuin en zaailand, gelegen omtrent 4 uren gaans zuidoostwaarts buiten deze stad op Pondok Bamboe, of in het oosterveld het blok I; sub no. 30, bij de verponding doorloopende onder no. 5331.

Ten derde: Het land door de wandeling genaamd Tana Kodja, zijnde een stuk wei, tuin en zaailand, gelegen omtrent 3 uren gaans zuidoostwaarts buiten deze stad, tusschen de rivier Sonthar en de kleine Tjakong, in het oosterveld het blok I, sub no. 27, bij de verponding doorloopende onder no. 5331.

Voor rekening van den onder curatelen staanden *Matthijs Adriaan Senn van Basel.*

No. 1. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak, gemerkt no. 129, staande en gelegen buiten deze stadspoort Diest, in de Chineesche Kampong, of in het westerveld het 5de deel van het blok O, sub no. 266, aan de post van de deur gemerkt met no. 139, en bij de verponding doorloopende onder no. 4473.

No. 2. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak, gemerkt no. 126, staande en gelegen buiten deze stadspoort Diest, in de chineesche-kampong, of in het westerveld het 5de deel van het blok O. sub no. 269, aan de post van de deur gemerkt no. 4, bij de verponding doorloopende onder no. 4495.

No. 3. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak, met pannen gedekt, gemerkt no. 41, staande en gelegen buiten deze

stadspoort Diest, in de Chineesche-Kampong, of in het westerveld het 5de deel van het blok O, sub no. 205, litt. B, aan de post van de deur gemerkt no. 136, en bij de verponding onder no. 4464.

Op woensdag den 18den april 1827.

Voor een huis op Cramat, voor rekening van den heer *Roorda van Eijsinga*, van wagens, paarden, huismeubelen, goud en zilverwerk, en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Op donderdag den 19den april 1827.

Voor het negotiehuis van *Westerman, de Nijs* en *Co.*, groote rivier, van commissie goederen; als: lakens, polimieten, mansrokken en vesten, bruin carsaaai, tapijtwerk, speelkaarten, ijzerwerken, muziek-instrumenten, schrijfpennen, lijnolie, edammer kazen, morellen op brandewijn, bessen jenever, meel, augurken, haring, bier op vaten en bottels, bessewijn, Kaapsche muscadel en madera wijnen, visch kuiten, spijkers, blik, dames werkkistjes, leesboeken, waaronder reisbeschrijvingen, Romans, Japansche mandjes, enz.

Op vrijdag den 20sten april 1827.

Ten overstaan eener kommissie uit het kollegie van weesmeesteren, voor het huis van den eersten bode *T. Alexanders* op de Voorrei, voor rekening van onderscheidene boedels, van huismeubelen, goud en zilverwerken, suiker in kanassers, siroop, padij en Javasche suiker, alsmede eenige boeken, bestaande uit de oude en nieuwe statuten van Batavia, eenige uit het Hoogduitsch vertaalde werken van La Fontaine, Knigge en Kotzebue, en eenige oorspronkelijke Hollandsche boeken.

en precies te 11 ure.

De volgende vastigheden, voor rekening van de inlandsche vrouw njeij *Djahara.*

No. 1. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de oostzijde van de groote rivier in het blok D, sub no. 1 la. G, bij de verponding doorloopende onder no. 4792.

No. 2. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de oostzijde van de groote rivier in het blok D, sub no. 4, bij de verponding doorloopende onder no. 4820.

No. 3. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen buiten deze stadspoort Diest in de chineesche kampong, in het westerveld het 5de deel van het blok O. sub no. 142, bij de verponding doorloopende onder no. 4843.

No. 4. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de oostzijde van de groote rivier in het blok D, sub no. 1, la. F, bij de verponding doorloopende onder no. 4790.

No. 5. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de oostzijde van de groote rivier, in het blok D, sub no. 1 la. E, bij de verponding doorloopende onder no. 4791.

N. 6. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote rivier in het blok I, sub no. 62, bij de verponding doorloopende onder no. 4878.

No 7. Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote revier in het blok B, sub no. 3, bij de verponding doorloopende no. 4875.

No. 8. Zeker ledig erf, gelegen buiten deze stadspoort Utrecht, in het westerveld het 5de deel van het blok P, sub no. 161, bij de verponding doorloopende onder no. 4813.

No 9. Zeker ledig erf, gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote rivier in het blok D, sub no. 57, bij de verponding doorloopende onder no. 4877.

No. 10. Zekere vier naast den anderen liggende ledige erven, reeds te zamen getrokken en tot een gemaakt, gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote revier in het blok D, sub no. 98, 99, 100, en 101, bij de verponding doorloopende onder no. 4812.

No. 11. Zeker erf, bebouwd met een oud steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote rivier in het blok B, sub no. 1, bij de verponding doorloopende no. 4811.

Voor rekening van *Mochamadt Alie Abdul Ganie.*

No. 1. Zeker ledig erf, gelegen buiten deze staadspoort Diest in het westerveld het 4de deel van het blok M, sub no. 78, bij de verponding doorloopende onder no. 4857.

No 2. Zeker erf bebouwd met vijf steenen pedakken met pannen gedekt, staande en gelegen buiten deze stadspoort Diest een weinig beoosten de rivier Crocot of in het westerveld het 4 deel van het blok M, sub no. 187, bij de verponding doorloopende onder no. 2744.

Op zaturdag den 21sten april 1827.

Voor een huis in de Koestraat, van diverse bij wege van executie achterhaalde goederen, als: lijfeigenen, praauwen chiampang, wagens, paarden, en wat verder te voorschijn zal gebragt worden.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

In den loop der aanstaande week zal, voor het pakhuis van de heeren *Colville* en *Co.*, geveild worden eene zeer aanzienlijke partij madera wijn, van de allereerste kwaliteit, welke 4 à 5 jaren alhier gelegen heeft. — Ten einde de rekening te kunnen sluiten, zal dezelve tot zeer modique prijzen van de hand gezet worden; en is bijzonder voor particuliere koopers geschikt, als bestaande voor het grootste gedeelte in *halve*, *kwart* en *achtste* pijpen.

10 april 1827.

—TAN LAUWTAY, anacoda van de pas uit China ter reede gekomen *Jonk Hokhien*, adverteert hiermede, dat hij geen anderen verkoop zijner waren zal doen dan voor goud, zilver, Promessen, of intrest coupons, en zulks ter voorkoming van moeijelijkheden bij het afrekenen.

BATAVIA, *1 maart 1827*

—Verkooping op regterlijk gezag. Op dingsdag den 8sten mei 1827, des morgens te negen ure, zal door den vendumeester te Soerabaija, ten overstaan van eene kommissie uit den raad van justitie te Soerabaija, krachtens vonnis van welmelden raad in dato 14 maart 1827 en de daarop verleende executorien in dato 28 maart daaraanvolgende, aan den meestbiedenden, ten behoeve van den waarneemd prokureur *J. C. F. Vermeulen* qq. *J. P. Don* en *J. W. Damwijk* en deze in hoedanigheid als generale gemagtigden van *Cs J. Gerhardt*, verkocht worden zekere steenen met pannen gedekte woning, staande en gelegen in de kampong Lampoeijangan alhier met het front naar het oosten, op Gouvernements grond gebouwd, en toebehoorende aan de alhier woonachtige *F. C Kolmus.*

SOERABAIJA, *De eerste deurw. en gez. expl. bij den raad*
den 6den april 1827. *van justitie voornoemd,*
D. SWART

—Te koop beste witte tafel rijst à *f* 4½ per pikel, op Tannabang bij J. F. H. WITT.

—De facturen van het Nederlandsch schip CONCORDIA, kapt. *Bos*, bestaande in wijnen, provisien, enz, liggen ter beziging bij WATTENDORFF, HIPP EN ZIMMERMAN.

—In den loop van de aanstaande maand, den dag nader te bepalen, zal op publieke vendutie verkocht worden het huis, erf, meubelen, wagens, paarden enz., toebehoorende aan den ondergeteekenden, staande gelegen te Solo, zijnde het huis thans gehuurd door het Gouvernement, voor een hospitaal.

den 12den april 1827. W. STAVERS.

STERFGEVALLEN.

Heden ontving ik voor mij de droevige tijding van het overlijden van mijnen vader *K. Scholl*, gepensioneerd luitenant der tweede klasse bij de Koloniale Marine, op deszelfs terugreis naar Europa, aan boord Z. M. fregat JAVAAN, in den ouderdom van ruim 62 jaren.

Ik betreur in hem eenen liefhebbenden en zorgvuldigen vader, zullende degenen, die zijn braaf en menschlievend karakter gekend hebben, mijne regtmatige droefheid billijken.

SOERABAIJA, A. HAUER.
28 maart 1827. geb. *Scholl.*

NAGELATEN BOEDELS.

De crediteuren in den boedel van wijlen den kapitein kwartiermeester *Schmidt*, welke van hunne pretentien opgave hebben gedaan, worden verzocht te willen compareren, op zondag den 15den dezer, des morgens te 10 ure, ten huize van den kapitein der artillerie *Heijligers*, op Weltevrede, ten einde met de kommissarissen dier boedel te vereffenen

De kommissarissen in gemelden boedel,
WELTEVREDE, HEIJLIGERS, *kapt. der artil.*
den 10den april 1827. GERHARDT; *2de luit. kwartm.*

—De weeskamer te Samarang roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan den boedel van wijlen *C. C. Donkel*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden. Namens de weeskamer,

SAMARANG, *De waarnd. secretaris,*
den 31sten maart 1827. B. G. SARTORIUS.

—De boedelkamer te Samarang roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan de boedels van wijlen den chinees *Tan Tjiengien* en de chineesche vrouw *Owie Tjoenio*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden. Namens de boedelkamer,

SAMARANG, *De waarnd. Secretaris,*
den 31sten maart 1827. B. G. SARTORIUS.

—Alle degenen die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den alhier, op den 31sten januari j. l., overleden tweeden luitenant *H. Verweij Mejan*, bij de 18de afdeeling nationale infanterie, gelieven zich te adresseren, binnen den tijd van zes weken, aan de kommissarissen in den boedel.

J. F. HELMRICH, } *tweede luitenants bij het*
A. DE STURLER, } *regiment huzaren no 7.*

SOERAKARTA, *den 1sten april 1827.*

—Op den 2den februari 1827 is te Soerabaija overleden *Abr. Kubus*, 1ste luitenant bij de 20ste afdeeling nationale infanterie. Alle degenen die iets verschuldigd zijn, of te vorderen hebben, worden verzocht daarvan aangifte of betaling te doen, binnen drie maanden, aan de kommissarissen in deszelfs boedel.

MacLEAN, *kapitein.*
F. W. HALLWACHS *2de lut.*

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Vracht en passage naar Nederland met het snelzeilend fregatschip CONCORDIA, gevoerd door kapt. *Bos*, adres bij WATTENDORFF, HIPP EN ZIMMERMAN.

VERTREKKENDE PERSONEN.

De tweede luitenant *van Doornum* vertrekt naar Nederland.

—De eerste luitenant *J. H. Kern* vertrekt naar Nederland.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

HOTEL DE PROVENCE.

De ondergeteekende informeert het geeerd publiek dat hij, in het huis onlangs bewoond door den heer *Atisson*, op Molenvliet, op primo mei aanstaande, zal openen een hôtel onder bovenstaanden naam, alwaar de heeren reizigers en andere begunstigers met de meeste oplettendheid zullen behandeld worden. Er zullen ook huurrijtuigen te verkrijgen zijn.

BATAVIA, *9 april 1827.* A. CHAULAN.

—Te koop twee rij en twee spannen wagen paarden, voor goed. Te huur een aangenaam gelegen huis te Struiswijk, bewoond door Mr. *J. R. Tresling*, informatie bij LEPS.

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.